

ПРАКТИЧНА РОБОТА

Тема 6. Курикулум навчального та корекційно-розвивального процесів

Мета практичної роботи: оволодіти навичками проведення дослідження рівня знань, умінь та навичок учнів, визначення потенційних можливостей, сильних рис особистості та індивідуальних потреб учнів з особливими освітніми потребами.

Актуалізація опорних знань з теми:

Якою є основна мета складання ІПР?

Основна ціль ІПР — побудова якісного навчального процесу для дитини з особливими освітніми потребами у відповідності до її реальних можливостей, виходячи з особливостей її розвитку та освітніх потреб.

Для чого необхідно проводити оцінку розвитку та навчальної діяльності учнів?

Проведення ретельного обстеження і оцінки учнів з ООП є обов'язковим компонентом ІПР, оскільки тільки за цими результатами можна сформулювати актуальні на цей час навчальні цілі та проводити моніторинг їх досягнень учнем.

Як визначити рівень знань, умінь та навичок?

Первинну інформацію про знання і уміння учнів з ООП, команда психолого-педагогічного супроводу може отримати з висновку про комплексну психолого-педагогічну оцінку розвитку дитини, який складають фахівці ІРЦ за різними напрямками: фізичний, мовленнєвий, когнітивний розвиток, емоційно-вольова сфера, а також сформованість основних компетенцій навчальної діяльності відповідно до вікової норми.

Починаючи з другого року навчання, інформацію про актуальний розвиток дитини педагоги школи можуть отримати також із звіту про реалізацію індивідуальної програми розвитку за попередній рік.

Але, інколи цієї інформації може бути недостатньо. Зокрема, для оцінювання поведінки дитини, сформованості її соціальних, комунікативних та адаптивних життєвих навичок. Загальновідомим є те, що спостереження за поведінкою дитини, її соціальною адаптацією можливо проводити тільки в природньому середовищі та в реальний момент часу.

Таким чином, з метою отримання більш повної інформації члени команди психолого-педагогічного супроводу проводять власну, додаткову оцінку різних сфер розвитку дитини, а також безпосереднє спостереження за учнем.

Безпосереднє спостереження передбачає оцінку дитини у різному середовищі, у якому вона, зазвичай, функціонує. В умовах інклюзивного навчання це є надзвичайно важливим, оскільки дає можливість з'ясувати, як різні умови та оточення впливають на здатність учня до навчання та його досягнення у школі. Найчастіше таке оцінювання використовують вчитель та асистент

вчителя, оскільки саме вони мають змогу спостерігати за дитиною впродовж всього навчального дня, а також під час спілкування з ровесниками та батьками, вільного часу на перервах (тренер акцентує увагу учасників на прикладі спостереження, наведеному на слайді презентації).

Яким чином визначаються потенційні можливості та потреби дитини? Виходячи з діагнозу чи нозології?

Потенційні можливості та потреби дитини, в першу чергу, зумовлені особистісними характеристиками учня, глибиною його знань та рівнем сформованості навичок та мотивацією до навчання і пізнання. Лікарський діагноз ніколи не надає достатньо інформації для визначення та планування індивідуальних потреб дитини. Зазвичай, діагноз вказує нам тільки на порушення, які виявляються бар'єрами, перешкодами у навчанні.

Яка мета індивідуальної навчальної програми та навчального плану?

Усі діти мають право на навчання. Більше того, всі діти, без винятку, можуть вчитися!

Але кожна дитина вчиться «по-своєму». Хтось з учнів потребує додаткового часу для вивчення матеріалу; хтось має особливості сенсорного розвитку, які зумовлюють провідний сенсорний стиль навчання, деякі діти мають нижчі навчальні результати у порівнянні з однокласниками. Відповідно, деякі учні мають особливі освітні потреби, а точніше індивідуальні освітні потреби.

Забезпечення індивідуальних освітніх потреб передбачає: а) визначення наявних потреб, знань, умінь і навичок; б) визначення і розроблення індивідуальних цілей і завдань для дитини; в) організація найкращого навчального середовища; г) врахування вищезазначеного під час створення індивідуальних навчальних програм і планів.

Що таке індивідуальна навчальна програма та індивідуальний навчальний план?

Згідно із Законом України «Про освіту», **індивідуальний навчальний план** — документ, що визначає послідовність, форму і темп засвоєння здобувачем освіти освітніх компонентів освітньої програми з метою реалізації його індивідуальної освітньої траєкторії та розробляється закладом освіти у взаємодії із здобувачем освіти за наявності необхідних для цього ресурсів.

Індивідуальна навчальна програма — це документ, що визначає зміст навчання (компетенції, знання, навички та вміння, яких повинен набути учень в навчальному процесі, а також навчальні досягнення учнів, педагогічні технології навчання та, в разі потреби необхідні адаптації або модифікації.

Чим зумовлений вибір навчальних цілей для учнів з ООП?

Цілі показують, що саме і за який проміжок часу має опанувати дитина в межах шкільного навчального року. Цілі завжди визначаються для кожного предмета або сфери розвитку окремо і, обов'язково мають функціональне спрямування: спілкування та взаємодія, самообслуговування, подолання труднощів у поведінці (шляхом навчання дотриманню правил та соціальній

взаємодії), фізичний розвиток, розвиток соціальних навичок, навчання самостійності, самоконтролю та саморегуляції тощо.

Як визначити пріоритетність та функціональність цілей?

Функціональні навички — це навички, які постійно необхідні в повсякденному житті людини і дозволяють досягати певного рівня якості життя. Якщо ці навички людина не демонструє самостійно, то, як правило, ці дії за неї виконують оточуючі.

В першу чергу, для навчання обираються цілі, що стосуються безпеки життя і здоров'я дитини та оточуючих людей (наприклад, в разі проявів учнем агресивної поведінки). Наступними за ієрархією є цілі соціальної взаємодії та комунікації, адаптивні навички та навички самостійності, і лише потім увага приділяється формуванню академічних компетенцій.

Завдання для практичної роботи:

1. Визначення потенційних можливостей та потреб дитини

- ✓ Об'єднатися у невеликі групи (від 4 до 6 осіб)
- ✓ Кожній групі надається кейс із характеристикою учня та інформацію про особливості його навчальної діяльності для ознайомлення (кожній групі власний примірник).
- ✓ Після ознайомлення з описом учня студенти мають разом обговорити основні потреби учня та його можливості за різними сферами оцінки. Особливу увагу варто приділити виявленню сильних рис особистості, уподобанням дитини. З іншого боку, потреби учня мають полягати не тільки в оволодінні знаннями та навичками з «академічних дисциплін», а в першу чергу, соціалізації учня, умінням підтримувати спілкування та стосунки з однокласниками, формуванню у нього навичок самостійності, контролю за власною поведінкою.
- ✓ Результати своєї спільної роботи студенти записують на аркуші паперу (A1) у два стовпчики: потенційні можливості учня та його потреби.

Потенційні можливості учня	Потреби дитини

Завдання 2. Визначення навчальних цілей для складання індивідуальної навчальної програми

1. Кожна група має шляхом «мозкового штурму» визначити та сформулювати не менше 3-х навчальних цілей для дітей, з кейсами яких вони працювали.
2. Під час роботи необхідно керуватися пріоритетами конкретного учня, що визначаються з його особливих потреб, а також враховувати рівень розвитку учня та його знання, уміння та навички.

3. Під час «мозкового штурму» слідкуємо за таймінгом роботи.
4. Результати своєї спільної роботи студенти записують на аркуші паперу (A1), зазначаючи навчальні цілі, зміст навчання, можливі педагогічні технології (методи навчання, використання додаткових засобів тощо).